IL-BANK ĊENTRALI EWROPEW (BĊE)

Il-Bank Ċentrali Ewropew (BĊE) huwa l-istituzzjoni ċentrali tal-Unjoni Ekonomika u Monetarja u ilu responsabbli għall-politika monetarja fiż-żona tal-euro sa mill-1 ta' Jannar 1999. Il-BĊE u l-banek ċentrali nazzjonali tal-Istati Membri kollha tal-UE jikkostitwixxu s-Sistema Ewropea ta' Banek Ċentrali. L-objettiv prinċipali tas-Sistema Ewropea ta' Banek Ċentrali huwa li tinżamm l-istabbiltà tal-prezzijiet. Il-BĊE ilu mill-4 ta' Novembru 2014 responsabbli għal kompiti speċifiċi relatati mas-superviżjoni prudenzjali tal-istituzzjonijiet tal-kreditu fil-qafas tal-Mekkaniżmu Superviżorju Uniku. Bħala superviżur bankarju, il-BĊE għandu wkoll rwol ta' konsulenza fil-valutazzjoni tal-pjanijiet ta' riżoluzzjoni tal-istituzzjonijiet ta' kreditu.

IL-BAŻI ĠURIDIKA

- L-Artikoli 3 u 13 tat-Trattat dwar l-Unjoni Ewropea (TUE);
- Id-dispożizzjonijiet ewlenin huma inklużi fl-Artikoli 3(1)(c), 119, 123, 127-134, 138-144, 219 u 282-284 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea (TFUE);
- Il-Protokoll (Nru 4) dwar l-Istatut tas-Sistema Ewropea ta’ Banek Ċentrali (SEBĊ) u tal-Bank Ċentrali Ewropew (BĊE); il-Protokoll (Nru 16) dwar Ċerti Dispożizzjonijiet li Jirrigwardaw id-Danimarka; annessi mat-TUE u t-TFUE;
- Ir-Regolament tal-Kunsill (UE) Nru 1024/2013 tal-15 ta' Ottubru 2013 li jikkonferixxi kompiti speċifiċi lill-Bank Ċentrali Ewropew fir-rigward ta' politiki relatati mas-superviżjoni prudenzjali ta' istituzzjonijiet ta' kreditu (ir-Regolament dwar il-Mekkaniżmu Superviżorju Uniku (MSU));
- Ir-Regolament (UE) Nru 806/2014 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-15 ta' Lulju 2014 li jistabbilixxi regoli uniformi u proċedura uniformi għar-riżoluzzjoni tal-istituzzjonijiet ta' kreditu u ċerti ditti tal-investiment (ir-Regolament dwar il-Mekkaniżmu Uniku ta' Riżoluzzjoni (SRM)).

L-ORGANIZZAZZJONI U L-OPERAT

Skont it-Trattati, ir-responsabbiltajiet prinċipali tal-BĊE jinkludu l-politika monetarja għaż-żona tal-euro. Ir-Regolament dwar l-MSU kkonferixxa lill-BĊE ċerti funzjonijiet superviżorji għal istituzzjonijiet ta' kreditu sa minn Novembru 2014.

A. Funzjoni monetarja

Il-BĊE u l-banek ċentrali nazzjonali (BĊN) tal-Istati Membri kollha jikkostitwixxu s-Sistema Ewropea ta' Banek Ċentrali (SEBĊ), filwaqt li l-Eurosistema hija magħmula mill-BĊE u l-BĊN tal-Istati Membri tal-UE li l-munita tagħhom hija l-euro. It-TFUE jirreferi għas-SEBĊ aktar milli għall-Eurosistema, għaliex tfassal fuq il-premessa li l-Istati Membri kollha tal-UE kienu eventwalment se jadottaw l-euro. Għall-Istati Membri li għadhom m'adottawx l-euro (minħabba li għandhom deroga jew esklużjoni fakultattiva), ċerti dispożizzjonijiet tat-Trattat li jirreferu għas-SEBĊ mhumiex applikabbli, u dan ifisser li r-referenzi ġenerali tat-Trattat għas-SEBĊ fil-prattika prinċipalment jirreferu għall-Eurosistema. L-indipendenza tal-BĊE hija stabbilita fl-Artikolu 130 TFUE: "Fl-eżerċizzju tas-setgħat u fit-twettiq tal-kompiti u d-dmirijiet tagħhom mogħtija lilhom fit-Trattati u bl-Istatuti tas-SEBĊ u tal-BĊE, la l-BĊE, u lanqas bank ċentrali nazzjonali, jew membru tal-korpi deċiżjonali tagħhom ma għandu jfittex jew jieħu struzzjonijiet minn istituzzjonijiet, korpi u organi tal-Unjoni, minn xi gvern ta' Stat Membru jew minn xi korp ieħor".

1. Il-korpi deċiżjonali

Il-korpi deċiżjonali tal-BĊE huma l-Kunsill Governattiv, il-Bord Eżekuttiv u l-Kunsill Ġenerali. Is-SEBĊ huwa mmexxi mill-korpi deċiżjonali tal-BĊE.

a. Il-Kunsill Governattiv

Il-Kunsill Governattiv tal-BĊE huwa magħmul mill-membri tal-Bord Eżekuttiv tal-BĊE u mill-Gvernaturi tal-BĊN tal-Istati Membri taż-żona tal-euro. Skont l-Artikolu 12.1 tal-Istatut tal-BĊE, il-Kunsill Governattiv jadotta l-linji gwida u jieħu d-deċiżjonijiet neċessarji biex jiżgura t-twettiq tal-kompiti. Jifformula l-politika monetarja u jistabbilixxi l-linji gwida neċessarji għall-implimentazzjoni tagħha. Il-Kunsill Governattiv tal-BĊE jadotta r-Regoli ta' Proċedura tal-BĊE, jeżegwixxi funzjonijiet konsultattivi u jiddeċiedi kif is-SEBĊ għandha tiġi rrappreżentata fil-qasam tal-kooperazzjoni internazzjonali (l-Artikolu 12.3-12.5 tal-Istatut tal-BĊE). Il-Kunsill Governattiv jista' jiddelega wkoll ċerti setgħat lill-Bord Eżekuttiv (l-Artikolu 12.1 tal-Istatut tal-BĊE). Il-Kunsill Governattiv normalment jiltaqa' darbtejn fix-xahar. L-adeżjoni tal-Litwanja maż-żona tal-euro fl-1 ta' Jannar 2015 skattat l-implimentazzjoni ta' sistema fejn il-Gvernaturi tal-BĊN jeżerċitaw id-drittijiet tal-vot darba kull wieħed fil-Kunsill Governattiv. Il-Gvernaturi mill-pajjiżi klassifikati mill-ewwel sal-ħames post skont id-daqs tal-ekonomiji tagħhom u s-setturi finanzjarji tagħhom jikkondividu erba' drittijiet tal-vot. L-oħrajn kollha (fil-preżent 14) jikkondividu 11-il dritt tal-vot. Il-Gvernaturi jużaw id-drittijiet abbażi ta' rotazzjoni kull xahar skont min ikun imissu. Il-membri tal-Bord Eżekuttiv tal-BĊE għandhom drittijiet tal-vot permanenti.

b. Il-Bord Eżekuttiv

Il-Bord Eżekuttiv huwa magħmul mill-President, il-Viċi President u erba' membri oħra. Dawn jinħatru mill-Kunsill Ewropew b'maġġoranza kwalifikata fuq rakkomandazzjoni mill-Kunsill wara li jkun ikkonsulta mal-Parlament Ewropew u mal-Kunsill Governattiv. Il-mandat tal-membri huwa ta' tmien snin u ma jistax jiġġedded (l-Artikolu 283(2) tat-TFUE u l-Artikoli 11.1 u 11.2 tal-Istatut tal-BĊE). Il-Bord Eżekuttiv huwa responsabbli għall-amministrazzjoni kurrenti u ta' kuljum tal-BĊE (l-Artikolu 11.6 tal-Istatut tal-BĊE).

Huwa jimplimenta l-politika monetarja skont il-linji gwida u d-deċiżjonijiet adottati mill-Kunsill Governattiv. Jagħti istruzzjonijiet lill-banek ċentrali nazzjonali. Il-Bord Eżekuttiv jipprepara l-laqgħat tal-Kunsill Governattiv.

c. Il-Kunsill Ġenerali

Il-Kunsill Ġenerali huwa t-tielet korp deċiżjonali tal-BĊE (l-Artikolu 141 tat-TFUE; l-Artikolu 44 tal-Istatut tal-BĊE), iżda biss sakemm jibqa' Stati Membri tal-UE li jkunu għadhom ma adottawx l-euro. Huwa magħmul mill-President u l-Viċi President tal-BĊE u mill-gvernaturi tal-BĊN tal-Istati Membri kollha tal-UE. Membri oħra tal-Bord Eżekuttiv jistgħu jipparteċipaw fil-laqgħat tal-Kunsill Ġenerali, iżda m'għandhomx drittijiet tal-vot (l-Artikolu 44.2 tal-Istatut tal-BĊE).

2. L-objettivi u l-kompiti

Skont l-Artikolu 127(1) tat-TFUE, l-objettiv primarju tas-SEBĊ huwa ż-żamma tal-istabbiltà tal-prezzijiet. Mingħajr preġudizzju għal dan, is-SEBĊ tappoġġa wkoll il-politiki ekonomiċi ġenerali tal-Unjoni bil-għan li tgħin biex jintlaħqu l-objettivi tal-Unjoni, li huma elenkati fl-Artikolu 3 tat-TUE. Is-SEBĊ taġixxi skont il-prinċipju ta' ekonomija ta' suq miftuħ b'kompetizzjoni libera u f'konformità mal-prinċipji stabbiliti fl-Artikolu 119 tat-TFUE. Il-kompiti bażiċi mwettqa permezz tas-SEBĊ (l-Artikolu 127(2) tat-TFUE, l-Artikolu 3 tal-Istatut tal-BĊE) huma: id-definizzjoni u l-implimentazzjoni tal-politika monetarja tal-Unjoni; it-twettiq tal-operazzjonijiet ta' kambju konsistenti mad-dispożizzjonijiet tal-Artikolu 219 tat-TFUE; iż-żamma u l-amministrazzjoni tar-riservi monetarji tal-Istati Membri; u l-promozzjoni tal-ħidma bla ostakoli tas-sistemi ta' pagament.

3. Is-setgħat u l-istrumenti

Il-BĊE għandu d-dritt esklussiv li jawtorizza l-ħruġ tal-karti tal-flus tal-euro. L-Istati Membri jistgħu joħorġu muniti tal-euro, iżda dan għandu jkun soġġett għall-approvazzjoni mill-BĊE dwar il-volum tal-ħruġ (l-Artikolu 128 tat-TFUE). Il-BĊE joħroġ regolamenti u jieħu deċiżjonijiet li huma neċessarji għat-twettiq tal-kompiti mogħtija lis-SEBĊ skont it-Trattat u l-Istatut tal-BĊE. Barra minn hekk, il-BĊE jagħmel rakkomandazzjonijiet u jagħti opinjonijiet (l-Artikolu 132 tat-TFUE). Il-BĊE jeħtieġlu jiġi kkonsultat dwar kull att propost mill-Unjoni fi ħdan l-oqsma ta' kompetenza tiegħu kif ukoll mill-awtoritajiet nazzjonali dwar kwalunkwe abbozz ta' dispożizzjoni leġiżlattiva fl-oqsma ta' kompetenza tiegħu (l-Artikolu 127(4) tat-TFUE). Huwa jista' jippreżenta opinjonijiet dwar kwistjonijiet li jiġi kkonsultat dwarhom. Il-BĊE huwa kkonsultat ukoll dwar deċiżjonijiet li jistabbilixxu pożizzjonijiet komuni jew dwar miżuri relatati mar-rappreżentazzjoni unifikata taż-żona tal-euro f'istituzzjonijiet finanzjarji internazzjonali (l-Artikolu 138 tat-TFUE). Bl-għajnuna tal-BĊN, il-BĊE jiġbor l-informazzjoni tal-istatistika neċessarja jew mingħand l-awtoritajiet nazzjonali kompetenti jew direttament mingħand l-operaturi ekonomiċi (l-Artikolu 5 tal-Istatut tal-BĊE). L-Istatut tal-BĊE jelenka l-istrumenti differenti li l-BĊE jista' juża sabiex jissodisfa l-funzjonijiet monetarji tiegħu. Il-BĊE u l-BĊN jistgħu jiftħu kontijiet għal istituzzjonijiet ta' kreditu, entitajiet pubbliċi u parteċipanti oħra tas-suq u jaċċettaw assi bħala kollaterali. Jista' jwettaq operazzjonijiet tas-suq miftuħ u ta' kreditu u jeħtieġ riservi minimi. Il-Kunsill Governattiv jista' jiddeċiedi wkoll dwar strumenti oħra ta' kontroll monetarju b'maġġoranza ta' żewġ terzi. Madankollu, l-Artikolu 123 tat-TFUE jipprojbixxi l-finanzjament monetarju

u jistabbilixxi limiti dwar l-użu tal-istrumenti tal-politika monetarja. Biex jiżgura sistemi effiċjenti u b'saħħithom ta' kklerjar u ta' pagament, il-BĊE jista' jipprovdi infrastruttura u jistabbilixxi politiki ta' sorveljanza. Il-BĊE jista' jistabbilixxi wkoll relazzjonijiet ma' banek ċentrali u istituzzjonijiet finanzjarji f'pajjiżi oħra u ma' organizzazzjonijiet internazzjonali.

4. Stati Membri b'deroga jew esklużjoni fakultattiva

L-Artikoli 139-144 tat-TFUE jistabbilixxu dispożizzjonijiet speċjali għal Stati Membri li skont it-Trattat huma obbligati jadottaw l-euro iżda sa issa għadhom ma ssodisfawx il-kundizzjonijiet biex jagħmlu dan ("Stati Membri b'deroga"). Ċerti dispożizzjonijiet tat-Trattat mhumiex applikabbli għal dawn l-Istati Membri, eż. l-objettivi u l-kompiti tas-SEBĊ (l-Artikolu 127(1)-(3), (5) tat-TFUE) u l-ħruġ ta' muniti tal-euro (l-Artikolu 128 tat-TFUE). Id-Danimarka ngħatat l-esklużjoni fakultattiva u għalhekk mhijiex obbligata tingħaqad maż-żona tal-euro, kif definit fil-Protokoll Nru 16 mehmuż mat-TFUE.

B. Il-funzjoni superviżorja

Il-BĊE ilu minn Novembru 2014 responsabbli mis-superviżjoni tal-istituzzjonijiet ta' kreditu kollha fl-Istati Membri li jipparteċipaw fil-Mekkaniżmu Superviżorju Uniku (MSU), jew direttament għall-ikbar banek jew indirettament għal istituzzjonijiet ta' kreditu oħra. Jikkoopera mill-qrib f'din il-funzjoni mal-entitajiet l-oħra fis-Sistema Ewropea tas-Superviżjoni Finanzjarja (SESF). Il-BĊE u l-awtoritajiet nazzjonali kompetenti tal-Istati Membri taż-żona tal-euro flimkien jikkostitwixxu l-Mekkaniżmu Superviżorju Uniku (MSU). L-awtoritajiet kompetenti tal-Istati Membri li mhumiex fiż-żona tal-euro jistgħu jipparteċipaw fl-MSU. Il-BĊE direttament jissorvelja l-ikbar banek, filwaqt li s-superviżuri nazzjonali jkomplu jimmonitorjaw il-bqija tal-banek. Il-kompiti ewlenin tal-BĊE u tas-superviżuri nazzjonali huma li jivverifikaw il-konformità tal-banek mar-regoli bankarji tal-UE u li jindirizzaw il-problemi minn kmieni.

1. Il-korp organizzazzjonali: il-Bord Superviżorju

Il-Bord Superviżorju tal-BĊE huwa magħmul minn President, Viċi President, erba' rappreżentanti tal-BĊE (li l-kompiti tagħhom jistgħu ma jkunux direttament relatati mal-funzjoni monetarja tal-BĊE) u rappreżentant wieħed tal-awtorità nazzjonali kompetenti f'kull Stat Membru li jipparteċipa fl-MSU. Il-Parlament Ewropew jeħtieġlu japprova n-nomini tal-BĊE għal President u Viċi President. Id-deċiżjonijiet mill-Bord Superviżorju jittieħdu b'maġġoranza sempliċi. Il-Bord Superviżorju huwa korp intern inkarigat mill-ippjanar, il-preparazzjoni u l-eżekuzzjoni tal-funzjonijiet ikkonferiti lill-BĊE. Jipprepara u jipproponi abbozzi kompleti ta' deċiżjonijiet superviżorji għall-Kunsill Governattiv. Dawn jiġu adottati jekk il-Kunsill Governattiv ma jiċħadhomx f'perjodu ta' żmien speċifikat. Jekk Stat Membru parteċipant li mhuwiex fiż-żona tal-euro ma jaqbilx ma' abbozz ta' deċiżjoni tal-Bord Superviżorju, tapplika proċedura speċjali u l-Istat Membru kkonċernat jista' saħansitra jitlob it-terminazzjoni tal-kooperazzjoni mill-qrib.

2. L-objettivi u l-kompiti

Bħala superviżur bankarju, il-kompiti tal-BĊE jinkludu l-għoti u l-irtirar tal-awtorizzazzjoni għall-istituzzjonijiet ta' kreditu, l-iżgurar tal-konformità mar-rekwiżiti prudenzjali, it-twettiq ta' rieżami superviżorju u l-parteċipazzjoni f'superviżjoni supplimentari tal-konglomerati finanzjarji. Għandu wkoll il-kompitu li jindirizza r-riskju sistemiku u makroprudenzjali.

3. Is-setgħat u l-istrumenti

Sabiex jissodisfa r-rwol superviżorju tiegħu, il-BĊE għandu setgħat investigattivi (talbiet għall-informazzjoni, investigazzjonijiet ġenerali u spezzjonijiet fuq il-post) u setgħat superviżorji speċifiċi (eż. l-awtorizzazzjoni tal-istituzzjonijiet ta' kreditu). Il-BĊE għandu wkoll is-setgħa li jimponi penali amministrattivi. Jista' wkoll jitlob lill-istituzzjonijiet ta' kreditu jżommu kapital ta' lqugħ ogħla.

C. Funzjonijiet oħra

Bażijiet ġuridiċi oħra jikkonferixxu kompiti addizzjonali lill-BĊE. It-Trattat dwar il-Mekkaniżmu Ewropew ta' Stabbiltà (MES) (fis-seħħ sa minn Settembru 2012) stabbilixxa l-MES bħala istituzzjoni finanzjarja internazzjonali u kkonferixxa lill-BĊE ċerti kompiti b'rabta mal-għoti ta' assistenza finanzjarja, primarjament valutazzjoni u analiżi. Skont ir-regolamenti fundaturi tal-Bord Ewropew dwar ir-Riskju Sistemiku (BERS), li huwa responsabbli għas-sorveljanza makroprudenzjali tas-sistema finanzjarja fl-Unjoni Ewropea, il-BĊE jipprovdi s-Segretarjat għall-BERS, li joffri appoġġ analitiku, statistiku, loġistiku u amministrattiv. Il-President tal-BĊE jaġixxi wkoll bħala l-President tal-BERS. Il-BĊE għandu rwol konsultattiv fil-valutazzjoni tal-pjanijiet ta' riżoluzzjoni ta' istituzzjonijiet ta' kreditu taħt id-Direttiva dwar l-Irkupru u r-Riżoluzzjoni tal-Banek (BRRD) u r-Regolament dwar il-Mekkaniżmu Uniku ta' Riżoluzzjoni (SRMR). Fil-Mekkaniżmu Uniku ta' Riżoluzzjoni (SRM), il-BĊE jivvaluta jekk istituzzjoni ta' kreditu tkunx qed tfalli jew aktarx li tfalli, u jinforma lill-Kummissjoni Ewropea u lill-Bord Uniku ta' Riżoluzzjoni kif xieraq. L-awtoritajiet ta' riżoluzzjoni huma responsabbli biex jiddeċiedu dwar il-miżura ta' riżoluzzjoni xierqa. Il-Bord Uniku ta' Riżoluzzjoni huwa l-korp deċiżjonali ċentrali tal-Mekkaniżmu Uniku ta' Riżoluzzjoni. Il-missjoni tiegħu hija li jiżgura li l-istituzzjonijiet ta' kreditu u entitajiet oħra taħt il-mandat tiegħu li jkunu qed jiffaċċjaw diffikultajiet serji jiġu riżolti b'mod effikaċi u bi spiża minima għall-kontribwenti u għall-ekonomija reali. Ilu operattiv għalkollox sa mill-1 ta' Jannar 2016.

IR-RWOL TAL-PARLAMENT EWROPEW

Il-President tal-BĊE jirrapporta lill-Parlament dwar kwistjonijiet monetarji fi djalogu monetarju trimestrali. Il-BĊE jipprepara wkoll rapport annwali dwar il-politika monetarja li jiġi ppreżentat fil-Parlament. Il-Parlament jadotta riżoluzzjoni dwar dan ir-rapport annwali. Il-Membri tal-PE jistgħu jressqu mistoqsijiet għal tweġiba bil-miktub lill-BĊE. Il-Parlament jiġi kkonsultat ukoll fil-proċedura ta' ħatra tal-membri tal-Bord Eżekuttiv tal-BĊE.

Ir-responsabbiltajiet superviżorji l-ġodda tal-BĊE huma akkumpanjati minn rekwiżiti ta' obbligu ta' rendikont addizzjonali skont ir-Regolament dwar l-MSU. Il-modalitajiet prattiċi għal dan huma rregolati minn ftehim interistituzzjonali (FII) bejn il-Parlament u l-BĊE. L-arranġamenti ta' obbligu ta' rendikont jinkludu l-preżenza tal-President tal-Bord Superviżorju fil-kumitat kompetenti, il-Kumitat għall-Affarijiet Ekonomiċi u Monetarji (ECON); it-tweġibiet għall-mistoqsijiet li jagħmel il-Parlament; u diskussjonijiet orali kunfidenzjali mal-President u mal-Viċi President tal-kumitat kompetenti fuq talba. Barra minn hekk, il-BĊE jipprepara rapport superviżorju annwali, li jiġi ppreżentat lill-Parlament mill-President tal-Bord Superviżorju.

Dražen Rakić
02/2020